

Надзвичайні ситуації, класифікація та дії при їх виникненні

Навчальна мета:

- вивчити основні поняття, класифікацію, небезпечні чинники надзвичайних ситуацій, їх вплив на екологічну безпеку та безпеку життя і здоров'я людей;
- ознайомити учнів з системою цивільного захисту в Україні;
- навчити учнів правилам поведінки і діям у екстремальних умовах надзвичайних ситуацій

План:

1

Поняття надзвичайних ситуацій.

2

Класифікація надзвичайних ситуацій.

3

Організація цивільного захисту в Україні.

4

Правила поведінки і дії у надзвичайних ситуаціях.

**Що таке
надзвичайна
ситуація?**

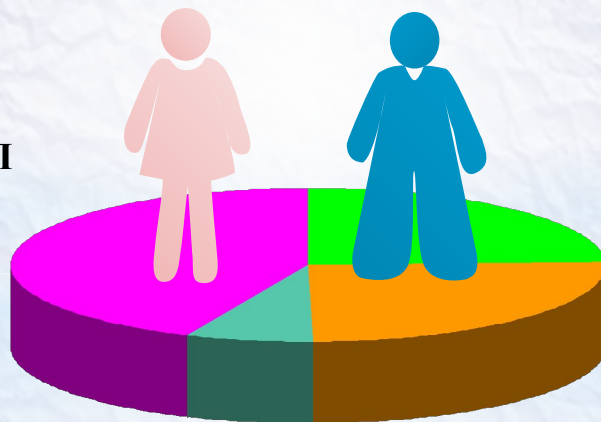

НАДЗВИЧАЙНА СИТУАЦІЯ (НС)

порушення нормальних умов життя і діяльності людей на об'єкті або території, спричинене аварією, катастрофою стихійним лихом епідемією, епізоотією, епіфітотією, великою пожежею, застосуванням засобів ураження або іншою небезпечною подією, що призвели або можуть призвести до загибелі людей та/або значних матеріальних втрат

Закон України “Про цивільну оборону України”

загинуло внаслідок ДТП
6867

загинуло від пожеж
4027

загинуло на виробництві
1077

потонуло
3863

НС – це подія, порушення нормальних умов життя і діяльності людей на об'єкті або території, спричинених аварією, катастрофою, стихійним лихом або іншою небезпечною ситуацією, яка призвела (може призвести) до загибелі людей та (або) значних матеріальних збитків.

- **11.09.1927** – у Чорному морі стався землетрус силою у 9 балів. Ялта зазнала найбільших руйнувань: матеріальні збитки склали 25 млн. карбованців.
- **1985** – у Колумбії сталося виверження вулкану Руїс. Виник гігантський сель, який, пройшовши 40 км, захопив місто Армеро, у результаті – загинуло 22 тис. чол. і знищено 4,5 тис. будівель.
- **1914-1918** – під час Першої світової війни на австрійсько-італійському фронті в Альпах в лавинах загинуло близько 60 тис. солд. (більше, ніж у боях). У наш час середня річна кількість жертв лавин складає близько 150 чол.
- **26.04.1986** – вибух на Чорнобильській АЕС. У момент аварії загинув 31 чол. Загальна кількість жертв та потерпілих складає понад 500 тис. чол.
- **7.12.1988** – Вірменія, Спітак стався землетрус у 7 балів – 25 тис. чол. загинуло, близько 100 тис. поранено.
- **2001** – отруєння Тиси і Дунаю ціанідами. Концентрація ціаніду перевищила граничну припустиму норму в 300 разів.
- **11.03.2011** – землетрус у 9 балів та цунамі в Японії, кількість загиблих складає більш ніж 9 тисяч людей. Цунамі стало причиною аварії на АЕС "Фукусима-1".

НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ

ДК 019-2001

Наказ МНС від
22.04. 03 р. № 119

ПКМУ від
24.03.04 р. № 368

Ознаки НС

Порогові значення показників ознак для НС у транспортній, виробничій, сфері життєзабезпечення, у природному середовищі та інших сферах життєдіяльності людини:
кількість осіб, голів, факту виникнення події, тоннажу, часу, площі, або кількісний вираз перевищення ГДК

-
- державний
 - регіональний
 - місцевий
 - об'єктовий
- кількість загиблих
 - кількість постраждалих
 - кількість з порушеними умовами життєдіяльності
 - матеріальні збитки

Повінь

Буря

НС
природного
походження

Землетрус

Гроза

ГРОЗА - це грім і блискавка з дощем або градом. Під час грози зазвичай ще й сильний вітер.

БУРЯ - вітер великої руйнівної сили, який дме тривалий час. Бурю ще називають буревієм. Великої шкоди завдає буревій людині й природі: руйнує будівлі, лінії електропередач, ламає дерева.

ЗЕМЛЕТРУС – це коливання земної поверхні, що виникають унаслідок підземних поштовхів величезної сили. Землетруси здебільшого виникають у гірській місцевості. На рівнинній місцевості вони бувають рідко і невеликої сили. Під час слабого землетрусу в будинках дзенькотить посуд, розгойдуються люстри, хитаються меблі... Під час сильних – пошкоджуються будинки: руйнуються дахи, обвалюються стелі, тріскаються стіни.

ПОВІНЬ – це розлиття річки під час таяння снігу, льоду або від тривалих дощів і злив. Найчастіше повені бувають у тих селах і містах, які розміщені на берегах річок.

**Викрадення
суден,
літаків**

**Встановлення
вибухових
пристроїв**

**НС
соціального
походження**

**Збройний
напад**

промислові, транспортні
аварії (катастрофи)
з вибухом

пожежі

аварії з
викидом небезпечних
хімічних, радіоактивних,
біологічних речовин

НС
техногенного
походження

гідродинамічні
аварії на греблях,
дамбах

раптове
руйнування
споруд і
будівель

аварії на
інженерних
мережах

Критерії визначення рівня надзвичайної ситуації

Рівень НС	Загинуло, осіб	Постраждало, осіб	Порушено умови життєдіяльності населення понад 3 доби, осіб
Державний	10	300	50 тис.
3 урахуванням збитків	5	100	10 тис.
Територіальне поширення	НС поширилась або може поширитись на територію інших держав НС поширилась на територію двох регіонів, а для її ліквідації необхідні ресурси в обсягах, що перевищують можливості цих регіонів, але не менше ніж 1 % видатків їх бюджетів		
Регіональний	5	100	10 тис.
3 урахуванням збитків	3 - 5	50 - 100	1 - 10 тис.
Територіальне поширення	НС поширилась на територію двох регіонів, а для її ліквідації необхідні ресурси в обсягах, що перевищують можливості цих регіонів, але не менше ніж 1 % видатків їх бюджетів		
Місцевий	2	50	1 тис.
3 урахуванням збитків	1 - 2	20 - 50	100 - 1 тис.
Територіальне поширення	НС поширилась на територію, загрожує довкіллю, населеним пунктам, спорудам, а для її ліквідації необхідні ресурси в обсягах, що перевищують можливості цього об'єкта		
Об'єктовий	Критерії надзвичайної ситуації не досягають зазначених показників		

Основні причини виникнення НС в Україні

Причини поділяються на природні та людський фактор.

Природні:

стихійні лиха – землетруси; повені; селеві потоки; зсуви; сильний вітер, снігопад, хуртовина, бурі та інші явища природи, що виникають як правило раптово; пожежі (лісові і торф'яні).

Людський фактор:

- велика кількість промислових підприємств;
- зміна довкілля внаслідок природокористування (забруднення, вичерпність ресурсів);
- зниження виробничої і технологічної дисципліни працівників;
- незадовільний стан збереження, утилізації та захоронення високотоксичних, радіоактивних та побутових відходів;
- недостатня увага відповідальних керівників до проведення заходів, спрямованих на запобігання надзвичайним ситуаціям;
- дефіцит кваліфікованих кадрів.

Основні причини виникнення надзвичайних ситуацій в Україні:

- ✓ велика кількість промислових підприємств;**
- ✓ зниження виробничої і технологічної дисципліни працівників;**
- ✓ незадовільний стан збереження, утилізації та захоронення високотоксичних, радіоактивних та побутових відходів;**
- ✓ недостатня увага відповідальних керівників до проведення заходів, спрямованих на запобігання надзвичайним ситуаціям;**
- ✓ низька професійна підготовка працівників та населення до дій в умовах надзвичайних ситуацій;**
- ✓ дефіцит кваліфікованих кадрів.**

Інформація про надзвичайні ситуації в Україні за період 2004 - 2009 роки

Надзвичайні ситуації	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Загальна кількість, з них:	286	368	364	368	312	264
Техногенного характеру	156	212	207	196	165	130
Природного характеру	100	129	137	152	126	117
Інші	30	27	20	20	21	17
Загинуло осіб	412	456	463	614	587	356
Постраждало осіб	2330	1580	1046	1377	959	1511

НС, характерні для міста Києва

- Аварії на підприємствах.
- Аварії на комунікаціях (мережах).
- Пожежі.
- Снігопади.
- Грози.
- Землетруси, зсуви.
- Терористичні прояви.

Поєднайте значення з малюнком

1

Аварія

Пожежа

Гроза

Цунамі

Землетрус

3

4

5

2

ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Реалізація державної політики у сфері цивільного захисту, спрямованої на забезпечення безпеки та захисту населення і територій, матеріальних і культурних цінностей та довкілля від негативних наслідків надзвичайних ситуацій у мирний час та в особливий період

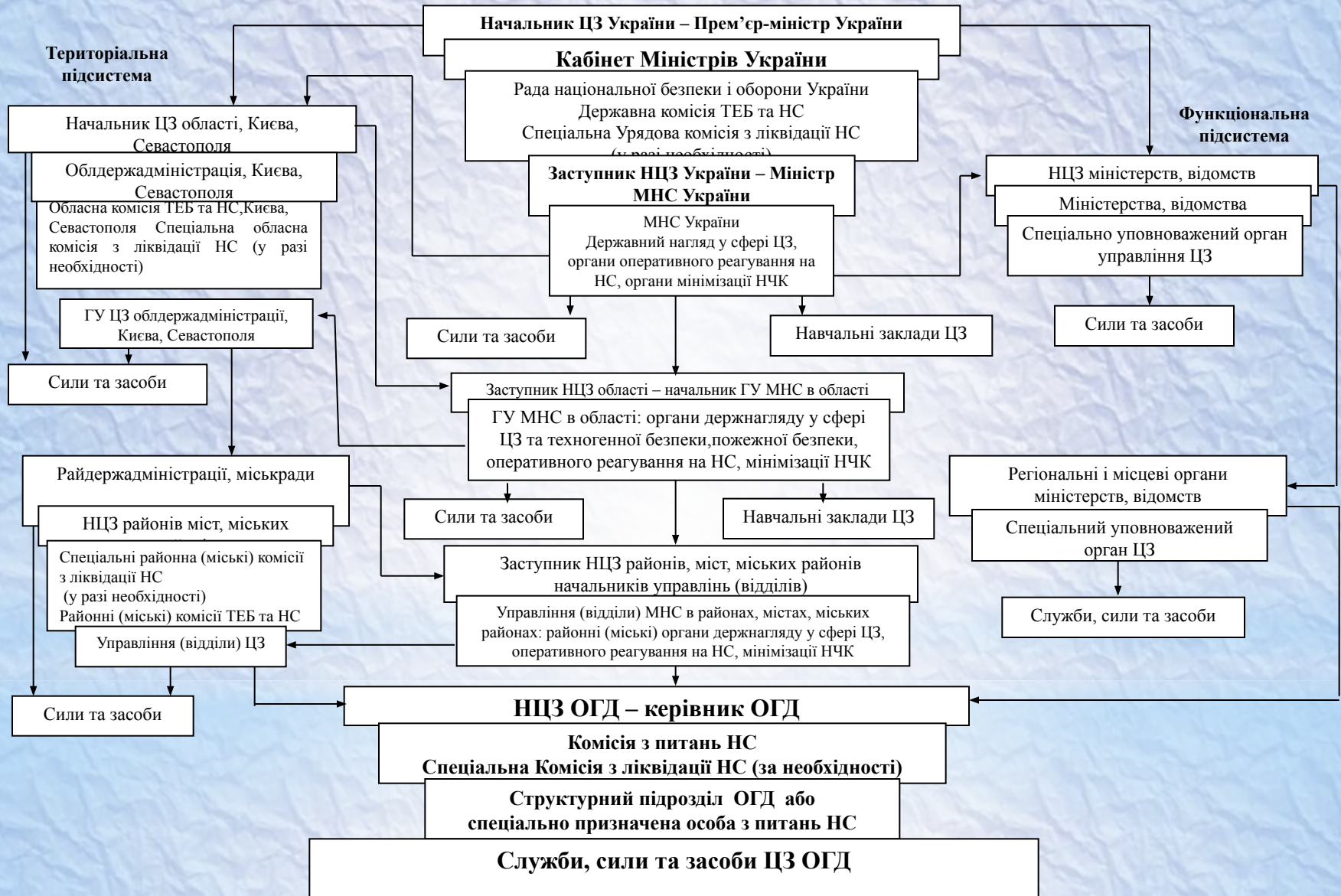
Цивільна оборона
України (ЦО)

Єдина
державна
система
цивільного
захисту
(ЄДС ЦЗ)

ЄДС органів
виконавчої влади з питань
запобігання і реагування на
НС техногенного та
природного характеру
(ЄДС НС)

Надзвичайні ситуації та події, несприятливі побутові
або нестандартні ситуації

Організація цивільного захисту в Україні

ЩОРІЧНО В УКРАЇНІ:

- **виникає пожеж – понад 40 000 од.;**
- **під час пожеж гине – 3200 осіб;**
- **одержує травми – майже 2000 осіб;**
- **прямі матеріальні збитки від пожеж – 480 000 000 грн.**

Причини пожеж в Україні:

- **необережне поводження з вогнем - 52%;**
- **порушення правил монтажу і експлуатації електроустаткування та побутових електроприладів - 24%;**
- **порушення правил експлуатації приладів опалення - 9%;**
- **пустощі дітей з вогнем - 2%;**
- **підпали - 5%.**

Причини пожежі

* необережне поводження з вогнем;

* порушення правил експлуатації електроприладів і електроустаткування;

* замикання електропроводки;

* залишені вогнища;

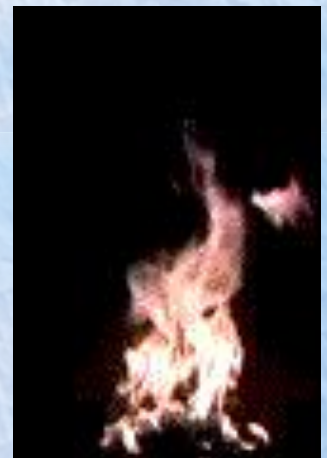
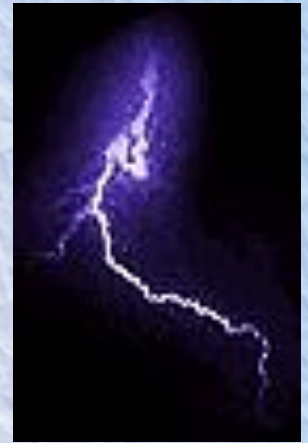
* витік газу;

* залишена свічка;

* неуважність в поводженні з піротехнічними засобами;

* кинута сигарета, сірник;

* блискавка.

Небезпечні супутники ВОГНЮ

Отруйний дим.

Висока температура.

Погана видимість.

Паніка і розгубленість.

Поразка електричним струмом.

Обвалення конструкцій.

Дії під час ГРОЗИ:

*не виходити з дому, зачинити вікна, двері і димоходи, подбати, щоб не було протягу, який може повернути кульову блискавку;

*не можна стояти біля (під) дерев, опор лінії електропередач, будівель і споруд, високих парканів, стовпів, щогл, проводів, бігти у відкритому полі;

*радіо, телевізори та іншу техніку вимкнути з електромережі (розетки);

*не можна топити піч, бо дим, що виходить з труби може повернути блискавку.

Дії під час ЗЕМЛЕТРУСУ:

*при перебуванні у будинку негайно вийти з нього. Ліфтом користуватися не можна, він може зупинитися між поверхами;

*якщо немає можливості покинути будинок-стати біля несучої стіни, в двірному проїзмі. Ні в якому разі не виходити на балкон!

ПРАВИЛА БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ПРИ ПОЖЕЖАХ

- * Негайно покинути будинок, використовуючи для цього основні і запасні виходи.**
- * Оповістити оточуючих (сусідів) про небезпеку.**
- * Повідомити про пожежу до служби «101».**
- * Якщо вогнище пожежі невелике, до прибуття пожежної команди спробуйте загасити його наявними підручними засобами.**
- * Зберігайте спокій, здатність швидко оцінювати обстановку і приймати правильні рішення.**
- * Проходячи через приміщення, що горять, накрийтеся з головою мокрою матерією, через задимлені приміщення рухайтесь повзучи або пригнувшись, закривши рот і ніс вологою ганчіркою - менше вірогідність задихнутися в диму.**
- * Якщо на вас спалахнув одяг, не нервуйте, не намагайтеся бігти, а постарайтеся збити полум'я, перекочуйте на підлозі, накинувши ковдру, або, якщо є можливість, загасити водою.**
- * Для захисту від продуктів горіння дихайте через вологу хустку, тканину.**
- * При виході з будівлі по задимлених сходах просувайтесь уздовж стін.**

Перевір себе

*** Прийшовши додому увечері, ви відчули запах газу. Ваші дії?**

1. Включити світло, зателефонувати "104".

2. Повідомити сусідів і від них зателефонувати до газової служби.

**3. Відкрити вікна і двері, перекрити газ.
Якщо запах не усунеться, зателефонувати від сусідів по телефону "104".**

*** При приготуванні їжі спалахнув жир на сковороді. Ваші дії?**

1. Вимкнути газ. Сковороду щільно накрити кришкою.

2. Накинути на сковороду вологу тканину.

3. Залити сковороду водою.

- 1. Спробувати відразу ж знову запалити газ.**
- 2. Перекрити газ, а потім спробувати знову його запалити.**
- 3. Перекрити газ. Відкрити кватирку і через якийсь час знову запалити газ.**

***Згасло полум'я в
пальнику на газовій
плиті. Ваші дії?**

*** Пожежа поширюється на меблі та інші предмети, а кімната починає наповнюватися димом. Як ви поступите?**

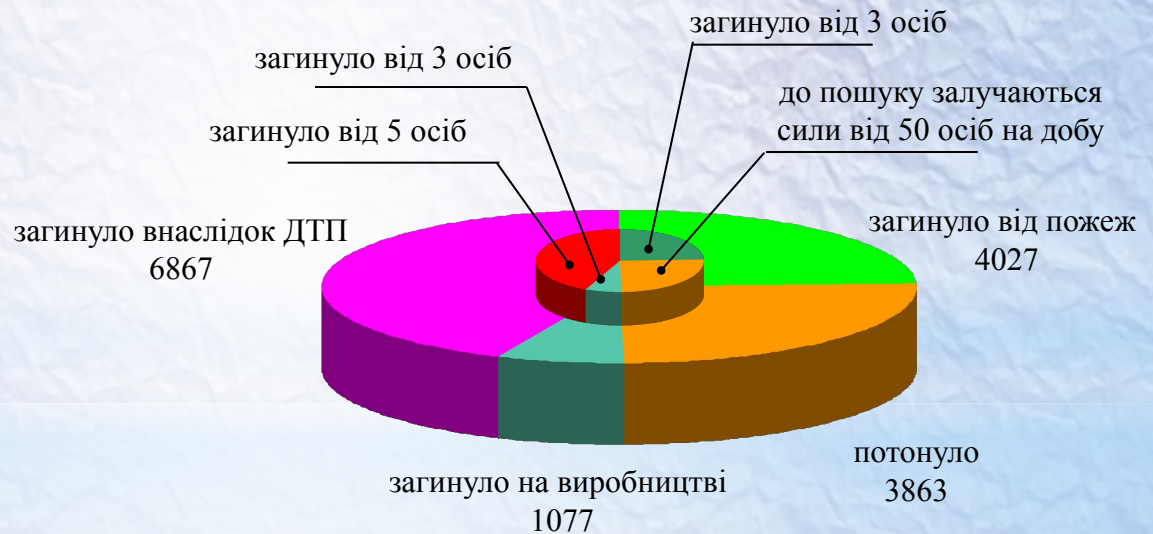
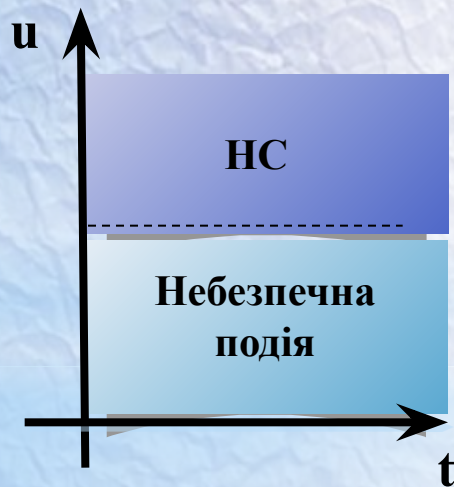
- 1. Якнайшвидше покинете кімнату. Зателефонуйте "101".**
- 2. Спробуйте загасити пожежу. Якщо не виходить, покинете кімнату та зателефонуйте "101".**
- 3. Зберете цінні речі, прикраси і покинете кімнату. Зателефонуйте "101".**

Складіть правила поведінки при пожежі у лісі

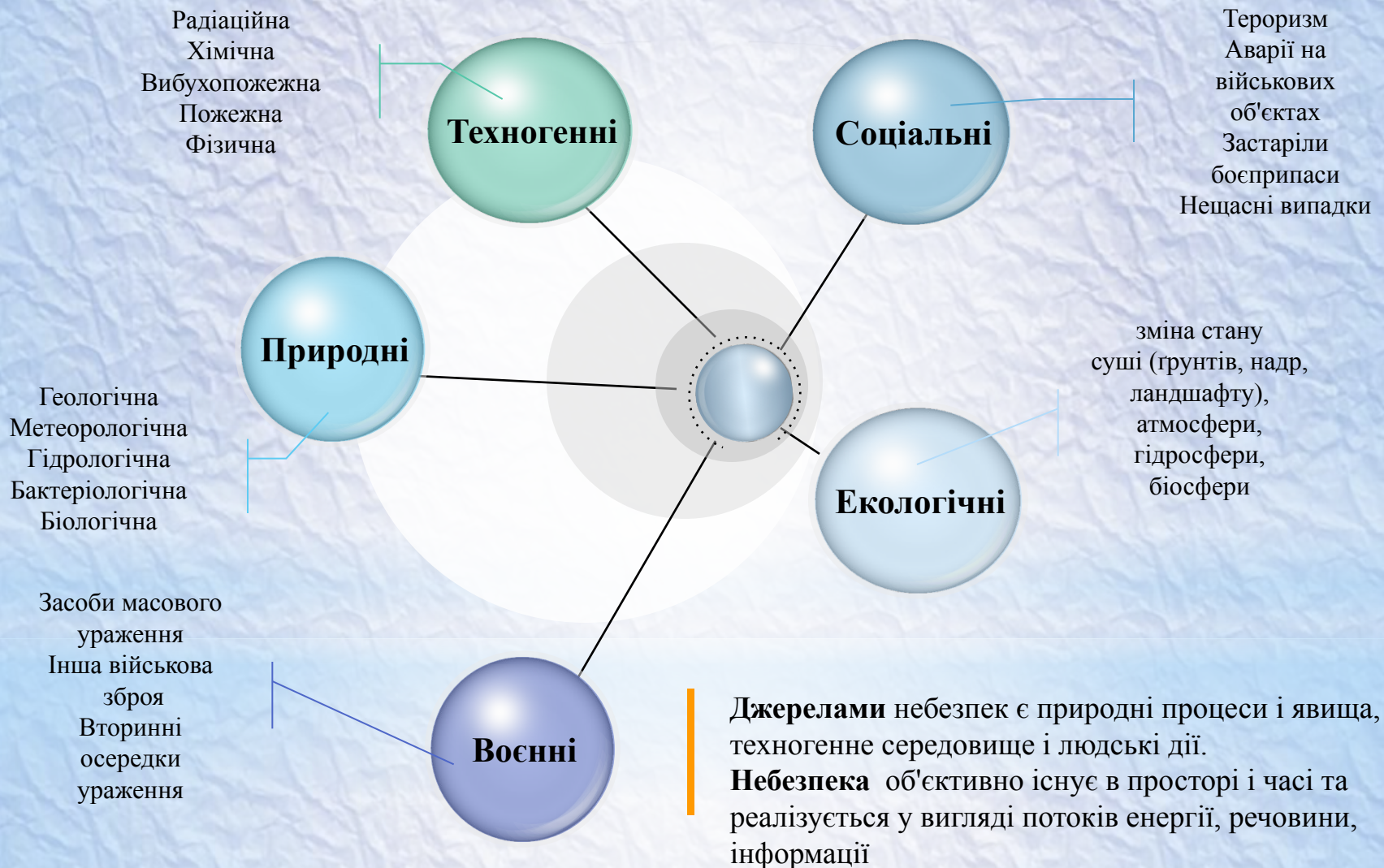

НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ

Протягом 2007 року в Україні виникло 368 НС (2006 – 364)
внаслідок них загинуло **614 осіб** (2006 - 436 особи).

НЕБЕЗПЕЧНІ ПОДІЇ

Джерела небезпеки виникнення НС техногенного характеру

- ✓ потенційно небезпечні об'єкти та об'єкти підвищеної небезпеки;
- ✓ транспортні засоби під час транспортування небезпечних речовин та біологічних препаратів;
- ✓ будівлі та споруди з порушенням умов експлуатації;
- ✓ промислові підприємства з критичним станом виробничих фондів та порушенням умов їх експлуатації;
- ✓ ядерні установки з порушенням умов експлуатації;

Джерела небезпеки виникнення НС техногенного характеру

(продовження)

- ✓ наслідки терористичної діяльності;
- ✓ гідротехнічні споруди;
- ✓ неконтрольоване ввезення в Україну, зберігання і використання техногенно небезпечних технологій, речовин, матеріалів;
- ✓ надмірне та неврегульоване накопичення побутових і промислових відходів, непридатних для використання засобів захисту рослин;

Джерела небезпеки виникнення НС техногенного характеру

(продовження)

- ✓ негативні наслідки військової та іншої екологічно небезпечної діяльності;
- ✓ об'єкти виробництва, зберігання та утилізації вибухонебезпечних предметів;
- ✓ об'єкти життєзабезпечення населення з порушенням умов експлуатації;
- ✓ інші об'єкти, що за певних обставин можуть створити реальну загрозу виникнення аварії.

Найбільшу небезпеку у техногенній сфері становлять:

- ✓ транспортні аварії;
- ✓ вибухи і пожежі;
- ✓ радіаційні аварії;
- ✓ аварії з викиданням хімічних і біологічно небезпечних речовин;
- ✓ гідродинамічні аварії;
- ✓ аварії на енергосистемах;
- ✓ аварії на очисних спорудах.

СФН

1

2

Photo .ByMedia .net

СВАЛКА
МУСОРА
ЗАПРЕЩЕНА
ШТРАФ: 1000.00

СВАЛКА
МУСОРА
ЗАПРЕЩЕНА
ШТРАФ: 1000.00

**Перечислити
основні причини
виникнення
надзвичайних
ситуацій.**

Дякую за увагу!